

Gyári alkotmány – 1975-ig

Ahol kellett, módosították a kollektív szerződéseket

A munkaügyi miniszter rendelete alapján a vállalatok minden év első negyedévében kötelesek írásban beszámolni a kollektív szerződéseik előző évi végrehajtásának tapasztalatairól, és április 30-ig elvégezni a szükséges módosításokat.

Csongrád megye vállalatai, üzemei ez irányú feladatukat idén határidőre elvégezték. Értékelték, és szükség szerint módosították is a kollektív szerződéseket. A beszámoló rendszer ismételt alkalmazása jónak bizonyult. Figyelemre méltó újabb lehetőségeket biztosított arra, hogy a vállalatok dolgozói elmondják észrevételeiket, javaslatukat, elvárásait a vállalattal szemben. Ugyanakkor a dolgozók jobban megismerhették a vállalat problémáit is, mégpedig igen gyakran saját jogaikkal, kötelezettségeikkel, és helyzetükkel összefüggésben.

A beszámolók tükrében

A beszámolók egyik feladata volt: feltárni a szabályozási hiányosságokat, amelyek abból származtak, hogy a kollektív szerződés nem tartott lépést a változó gazdasági körülményekkel. A bekövetkezett változások miatt a kollektív szerződések egyes részei elavultak, vagy legalábbis nem feleltek meg az újabb követelményeknek.

Az értékelések, beszámolók tükrében ismertté váltak a szabályozás és végrehajtás előnyei, hátrányai egyaránt. A munkaidőkeret és a munkaidő mértékének értékelésénél lényeges kifogások nem tapasztalhatók, miután a vállalatok többsége a kollektív szerződésekben meghatározott munkaidőkeretet be tudta tartani. A munkarendtől eltérő időben végzett munkánál is mértékelt tartottak. Szemlélteti ezt, hogy az előző évhez viszonyítva 25 százalékkal csökkent a túlórák száma. Figyelemfelkeltő viszont, hogy az összes túlóra 26 százalékat használták fel a megye szocialista iparvállalatai munkaszüneti és pihenőnapon.

A vállalati beszámolók értékeltek és ismertették a bérijövedelem-viszonyok alakulását. A szabályoktól való eltérés ezeknél a kérdéseknél fordult elő a leggyakrabban. 1971-ben a Csongrád megye szocialista iparban foglalkoztatott munkások havi átlagos keresete 3 százalékkal, a munkások egy főre jutó munkabér és egyéb személyi jövedelem átlaga 3 százalékkal emelkedett. A megyei átlagon belül lényeges eltolódások is tapasztalhatók, miután egyes vállalatok — pl.: ruhágyár, Csongrád megyei Állatforgalmi és Húsiipari Vállalat, gumigyár — a tervezetten túl is tudtak bér-, jövedelmet fejleszteni. Az építőipari vállalatokra jellemző, hogy a munkások átlagos havi keresete és jövedelme az előző évhez képest csökkent. Nem véletlen, hogy a kollektív szerződések vitájánál a vezetők és a dolgozók részéről ezek a kérdések váltották ki a legtöbb hozzászólást és javaslatot.

Támogatás, kedvezmény

Igen pozitív, hogy a dolgozók bérijövedelem viszonyainak javítására jelentős erőfeszítéseket tett több vállalat. Bérkorrekciót, bérfejlesztést hajtott végre többek között a KSZV, a textilművek és a konzervgyár.

A vállalatok biztosították a bérénkívüli juttatások korábbi szintjét, egyes esetekben emelkedését is. A nem pénzbeli részesedésen belül az üzemi étkeztetést támogatták a legnagyobb összeggel; a részesedési alap 3,2

százalékát fordították erre a célra.

A kedvezményes étkeztetést tavaly több mint 47 ezren vették igénybe. Ütemesen emelkedett a vállalati lakásépítési alapok képzése és felhasználása. Nőtt a támogatásban részesülő dolgozók száma is; több mint 50 százalékuk 30 éven aluli dolgozó. Sajnálatos viszont, hogy a központi kivitelezésű bölcsőde és óvoda építése csak a vállalatok minimális részétől kapott támogatást.

Az igazgatók beszámolói a vállalati, üzemi szakszervezeti bizottságok megvitatották. A szakszervezeti bizottságok többségükben támogatták a gazdasági vezetőket, egyetértettek megállapításaikkal. A kollektív szerződések szabályai általában jók, és megfelelően biztosítják a dolgozók és a vállalat jogait, kötelezettségeit. A kifogások a végrehajtás azon területeit érintik, amikor ismeret hiányában egyes középvezetők helytelenül alkalmazzák a kollektív szerződést a gyakorlatban.

A szaktudás, a hűség megbecsülése

A vállalatok tavaly készítették el az öt évre szóló kollektív szerződéseiket. Az előző évben hatályba lépett kollektív szerződések összességében betöltik szerepüket, de a megváltozott szabályozási és érdekeltségi igényeket figyelembe véve egyes helyeken szükség volt a módosításokra.

A változó igényeket és a helyi lehetőségeket figyelembe véve a munkaidő, piHENŐIDŐ szabályozásánál általában kisebb mértékű módosítások történtek. Jelentő-

sebb mértékben változtak, módosultak a munka díjazása, a különböző bérformák és jutalékok szabályai. A hatékonysági követelmények miatt több vállalat új bérformát kíván alkalmazni, így a textilművek, a ruhágyár. A részesedési alap felhasználását, az év végi részesedés szabályait számos üzem jelentősen módosította, jobban figyelembe véve a vállalati érdekeltségi alapok és a szabályozó rendszer kölcsönhatását.

A Kenderfonó és Szövőipari Vállalatnál bővítették a továbbtanuló dolgozók kedvezményeit, és a szakmai képzést nyújtó tanfolyamokon résztvevők tanulási lehetőségeit. A HÓDIKÖT-ben emelték az univerzális pótlék mértékét. A ruhágyárban a kiváló munkát végző, példamutató dolgozóknak 6–12 nap jutalomszabadságot biztosítanak. A kábelművekben növelték a törzsgárdatagok hűségjutalmát, és a társadalmi szervek által adományozott kitüntetések anyagi elismerését. A Csongrád megyei Állatforgalmi és Húsiipari Vállalatnál emelték az éjszakai munkások pótbéretét. A Volán 10. sz. Vállalatánál újra szabályozták az egyes állománycsoportok havi maximális túlmunkaigényét, és az autóbusz-, gépkocsivezetők prémium feltételeit.

A jó szabályozást a jó végrehajtásnak kell kiegészítenie, a kettő csak együtt hozhat megfelelő eredményt. A gazdasági vezetők, a politikai és társadalmi szervek titkosságviselőinek együttes feladata: a módosított vállalati alkotmány helyes alkalmazása, a dolgozók szabályozott jogainak, kötelezettségeinek betartása.

Harmatos József

Állattenyésztési nap

Állattenyésztési napot rendeztek csütörtökön Csongrád megyében. Központi eseményen, a hódmezővásárhelyi Petőfi művelődési házban több mint 300 dél-alföldi mezőgazdasági szakember és tudományos kutató részvételével megtartott tanácskozáson a legfontosabb ágazati témát, a szarvasmarha-tenyésztés fejlesztését vitatták meg.

Dr. Magas László, a Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi Minisztérium főosztályvezető-helyettese bevezető előadásában hangsúlyozta, hogy az utóbbi években csökkent a szarvasmarha-állomány és a tejtermelés is, ezért országos fejlesztési programot készítettek. Ezt rövidesen kormányhatározat követi, s ez megszabja majd az elkövetkező esztendő feladatait.

Július 23-án:

Honvédelmi repülőnap Szegeden

Hatévi szünet után a Magyar Honvédelmi Szövetség Csongrád megyei vezetősége idén, július 23-án, vasárnap délelőtt 10 órától újabb megrendezi Szegeden a honvédelmi repülőnapot. Változatossá, minden eddigit felülmúló gazdag programját körvonalazta tegnap, csütörtökön a megyei pártbizottság székházában az előkészítő bizottság, Rózsa Istvánnak, a megyei pártbizottság titkárnak elnöki feladatát. A másorról Jánoska Gergely alezredes, az MHSZ Csongrád megyei titkára számolt be.

A honvédelmi repülőnapon — amelyet a szegedi repülőtéren tartanak majd — néphadseregünk legkorszerűbb eszközeiből, elsősorban a repülőkből láthatnak több típust a résztvevők. Bemutatót tartanak a nagy sebességű repülőgépek, köztük a MIG-ek, s más gépek, továbbá helikopterek. Élményt ígér az egyéni és a kötelék műrepülés, amit a magyar válogatott keret tagjai hajtanak végre. A programban többek között — láthatjuk majd az ejtőernyősök egyéni és csoportos ugrását, a modellezők, valamint a Zrínyi Mik-

lós haditornaklub tagjainak akrobatikus bemutatóját.

Néphadseregünk egysége harcászati gyakorlatot hajtott végre. A haza oltalmazásának fegyvereiről, továbbá néphadseregünk fejlődéséről, a Magyar Honvédelmi Szövetség tevékenységéről is képet ad majd a haditechnikai kiállítás.

Tízezrek részvételére számítanak Szegedről, továbbá Csongrád megyéből. Különvonalakkal is érkeznek a repülőnapra a szomszédos megyékből. A belépőjegyeket az üzemekben, vállalatoknál, intézményekben és a közös gazdaságokban elővételben árúsítják, összesen 25 ezret. Ezentúl még jóval több résztvevőre, összesen 35–40 ezer emberre számítanak. Természetesen a közlekedést a repülőterre, és onnan vissza Szeged belvárosába biztosítják; ételről, italról gondoskodnak. A jelentős és rendkívül nagyszabásúnak ígérkező eseményt a rendezők röpcédulákon és plakátokon is hírül adják.

A honvédelmi repülőnap egyik kiemelkedő eseménye lesz a Szegedi Ünnepi Heteknek.

Kancsalszéli óvoda

Apró gyerekek fényképét tettük az írás indítóképének, nagyra nőtt felnőttekről akartok elmondani mégis egy-két mondatot. Példát szeretnék adni arra, hogy az egyre-másra elnéptelenedő tanyai iskola száz meg száz célra felhasználható ugyan, a raktártól a magtárig, de a legjobb üzlet, ha marad, ami volt: emberformáló intézmény. A művelődés végvára, bástyája ott, ahol ezt a célt rajta kívül semmi más nem szolgálhatja. Régi írásokból tudjuk, mit jelentett egykor a kirajzó tanyáknak, hogy nem volt iskolájuk. Agitálni szeretnénk most: utoljára az iskola kapuját csukják be.

BIZTOSAN APÁK

Az történet Rószke határában, a kancsalszéli iskolában is, ami másutt. Fogyni kezdett a gyerek. A célszerűség is azt diktálta, menjenek a felsősök be a faluba. Bent iskolákban könnyebb beljebb lépni gimnáziumba, technikumba, ki hová akar. Egy tantermet — külön épületben — már 1963-ban dobra lehetett volna ütni. Vevő biztosa lett volna rá. A népművelés háza lett ez a tanterem, estí főműszakkal. Jár-tak ide gyümölcsstermesztést tanulni az emberek, előadást hallgatni a világ dolgairól, televízióval átnézni a Föld túlsó partjára és megbeszél-ni, merre fordul közben az ő életük. Alvó iskola helyett késő éjszakáig virrasztó, sötétben világító iskola maradt. Mellette egy másik épületben napról napra a kisiskolások jártak ábécét tanulni, nagy akarattal arra készülni, hogy ők is nagyok lehessenek.

Ha akkor valaki ajánlotta volna, hogy lehetne ebben a teremben még kisebbek otthona, Mariskák és kis Juliskák óvodája, föltehetően nem

sokat ellenkeztek volna vele. Olyan elvetélt ötlet lett volna ez akkor, amire beszédet fordítani teljesen fölösleges. Alig múlt el kilenc esztendő, Kancsalszálon a legegységesebb ötletként jött vi-lágra a gondolat: legyen itt, először a megyében, óvodája a tanyai népeknek is.

A fölülülő kételyeket szeretném eloszlatni. Nem olyan szedett-vedett óvoda ám ez. Senki nem mondta a szervezésnél, holmi előreszaladt igénytelenségre, hogy tanyára ez is jó lesz. Parkettás a terem, gázfűzhelyes a konyha, és csapból folyik a víz itt is. Fejében főznek a gyerekeknek, tífzói, ebéd és uzsonna innen kerül elő. De hogyan? Ekkora konyhához minden kell, tanyán pedig alig van valami.

Hatalmas autó áll éppen az iskola előtt. Időre érkezett, ha késne, sok gyerek éhes gyomra mordulna rá. A sü-tőipari vállalat hordja ki a kiflit, friss kenyeret, és ha kell, krémet, vagy más sü-tteményt. Biztosan apák, akik hozzák, azért nem késnek el soha. Csirkét a szentesi baromfifeldolgozó autója hoz. Időre mindig, ahogy megbe-széli. A FÜSZÉRT a többi levesbevalót hozza. Az ő autójuk is naponkénti vendég. Biztosan apák ők is — hallom megint az óvodában.

AUTÓS GYEREKEK

Kerestek egy tbc-mentes tehenet, annak a tejére vevő mindennap az óvoda. Zöld-séget, sárgarépat, salátát, krumplit a szülők hoznak, ahogy a szükség kívánja. Napj áron veszik tőlük. Ha

BRIGÁDOK IS

hallottam, tanyán tanító pedagógusoktól azt is, hogy tüskét szúr beléjük minden hír, ami az iskola megszűnését adja tudtukra. Ne adjuk föl állásainkat!

Leírtuk már, mit hajlandó áldozni ezért sok ember. Az Alsótiszavidéki Vízügyi Igazgatóság egyik szocialista brigádja azt kérte, hadd patronálja ő ezt az óvodát, Társadalmi munkában mindent elvégez, amivel meg tud biraközni. Hinta is, mászóka is készült. Az Aranykalás Tsz autói hordják a bútorokat, az Új Életé a homokot. Innet jött a járdaépítő kövezőmunkás is. A termelőszövetkezetek asszonyai közösen meszelték, takarítottak, fertőtlenítettek, szépen szóló köszönömért.

Sok ember segített, mindenképpen megérte.

Horváth Dezső

Dr. Várkonyi Péter államtitkár a Szovjetunióba utazott

Dr. Várkonyi Péter államtitkár, a Minisztertanács Tájékoztatási Hivatalának elnöke, a Szovjetunió Tájékoztatási Állami Bizottságának és Leonid Mitrofanovics

rom kilométer — nagy fej-adag.

Ez a legfőbb ok, amiért kilenc évvel ezelőtt nem lehetett volna itt óvoda. Most az történik, hogy reggel 6 óra előtt elindul valahol a határ másik végéből négy-öt személyautó, megáll itt is, ott is, amíg tele nincsen gyerekekkel.

A legfőbb ok azonban közhasználatúságában szürkülő kifejezéssel így mondható: megnöttek az igények. Van szülő, aki annak örül egyelőre, hogy bátrabb mozgású lesz a gyerek, ha együtt van a többivel. Jobb a kiállása, a föllépése, lekopik róla a látszat, hogy tanyai. Külsőség ugyan, de századok bélyegétől akarnak szabadulni. Jussuk van rá. Vannak, akik leginkább azért örülnek neki, mert mehet dolgozni az anya is. Biztos helyen várja este a gyermek. A legtöbben azonban másért hozzák. Pedagógusok nem régi értekezleten hallottam: a világ végére is elvinné a szülő a gyereket, hogy az iskolába ne eredeti bűnként rárokódó hátránnyal induljon. Az iskolára előkészítő tanfolyamok ázsiója igen nagyra nőtt.

Hogyan hoznák akkor a szülők gyerekeiket a kancsalszéli óvodába! Az alsótagozatosok osztályában most is beülnek néhány órára ezek a csöppsegek, akik jövőre már könyvekkel, füzetekkel jönnek. Szokják az iskolát. És tanulják közben, mi a több, mi a kevesebb. Majdnem iskolások már.

Azon az említett tanácskozáson

hallottam, tanyán tanító pedagógusoktól azt is, hogy tüskét szúr beléjük minden hír, ami az iskola megszűnését adja tudtukra. Ne adjuk föl állásainkat!

Leírtuk már, mit hajlandó áldozni ezért sok ember. Az Alsótiszavidéki Vízügyi Igazgatóság egyik szocialista brigádja azt kérte, hadd patronálja ő ezt az óvodát, Társadalmi munkában mindent elvégez, amivel meg tud biraközni. Hinta is, mászóka is készült. Az Aranykalás Tsz autói hordják a bútorokat, az Új Életé a homokot. Innet jött a járdaépítő kövezőmunkás is. A termelőszövetkezetek asszonyai közösen meszelték, takarítottak, fertőtlenítettek, szépen szóló köszönömért.

Sok ember segített, mindenképpen megérte.

Horváth Dezső

Zamjatyinnak, a TASZSZ vezérigazgatójának meghívására tegnap, csütörtökön délelőtt hivatalos látogatásra a Szovjetunióba utazott. (MTI)